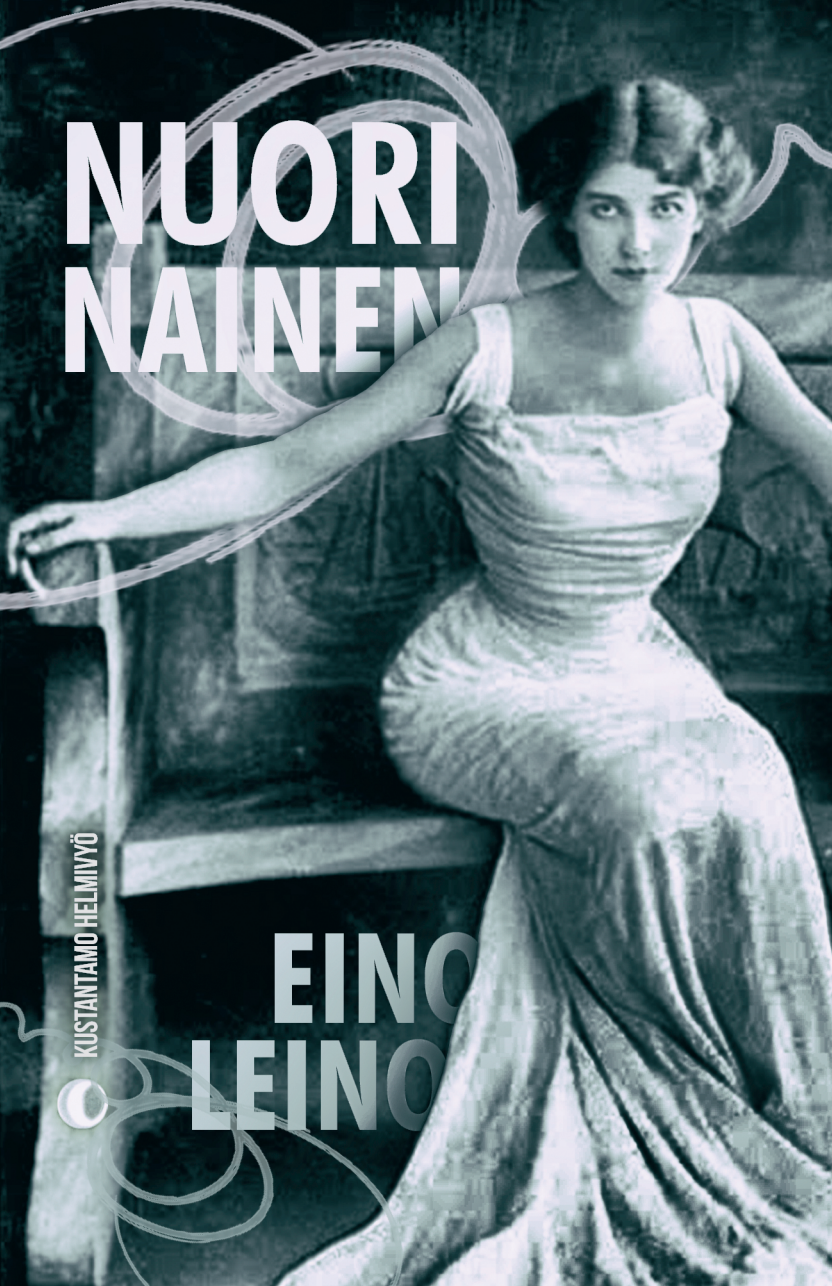

NUORI NAINEN

KUSTANTAMO HELMIVYÖ

EINO
LEINO

Nuori nainen

Eino Leino

Nuori nainen

Kustantamo Helmivyö
Turku 2024

Eino Leino: *Nuori nainen*

Ilmestynyt alun perin vuonna 1910 Yrjö Weilin in julkaisemana

ISBN: 978-952-7469-56-9

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

Lukijalle

Eino Leino (1878–1926) oli monipuolinen kirjailija, runoilija, kriitikko, lehtimies, näytelmäkirjailija, prosaisti. Tunnetuin Leino on tietenkin runoilijana, ja monet hänen runoistaan, kuten ”Elegia”, ovat elävää kansanperinnettä. Proosaa Leino kirjoitti vähemmän. Hänen romaaneistaan arvostetaan lähinnä routavuositrilogiaa eli teoksia *Tuomas Vitikka* (1906), *Jaana Rönty* (1907) ja *Olli Suurpää* (1908). Orja-sarjaa, jonka neljä teosta *Työn orja*, *Rahan orja*, *Naisen orja* ja *Onnen orja* ilmestyivät ensimmäisen maailmansodan kynnyksellä vuosina 1911–1913, pidetään ”journalistisempänä” (termi Kai Laitisen) eikä yhtä onnistuneena. Leinon novellit ja kertomukset esimerkiksi O. A. Kallio sivuuttaa *Uudemmassa suomalaisessa kirjallisuudessa* (2. laitos 1929) sivulauseella ja maininnalla, että ne ovat ”pirteitä”.

Eino Leinon proosatuotannosta löytyy kiinnostavasti myös erotiikkaa. Routavuositrilogiassa se on yksi teosten kantavia teemoja. Esi-

merkiksi *Jaana Rönny*n nimihenkilö on maaseudulta köyhistä oloista kotoisin oleva nuori nainen, joka ajautuu seksityöläiseksi Helsinkiin muutettuaan, ja Leino kuvailee oloja ilotalossa koskettavasti.

Orja-sarjan romaanit taas sisältävät jopa homoseksuaalisuuden kuvausta, mikä on poikkeuksellista ajan suomalaisessa proosassa. Teoksissa puhutaan toistuvasti myös prostituutiosta, ja annetaan ymmärtää, että on normaalia, että miehillä on ostettuja naisia. *Työn orjassa* vieraillaan jopa berliiniläisessä bordellissa. *Naisen orjassa* puolestaan kuvataan suhdetta, jossa päähenkilö Johannes eroaa huonosta avioliitostaan rakastuttuaan lapsena tuntemaansa naiseen.

Leino osallistuiikin näillä teoksillaan 1800- ja 1900-luvun taitteen tärkeään ja kiihkeäänkin keskusteluun avioliitosta ja sen rajoista ja mahdollisuuksista. Euroopassa oli ylipäättään alkanut 1880- ja 1890-luvuilla esiintyä uudenlaista asennetta suhteessa seksuaalisuuteen, ja tämä näkyi Suomessakin. Uudet ajattelutavat olivat mahdollisia, koska Suomi oli saanut Venäjältä suhteellisen laajan autonomian, ja vuosisadan lopussa venäläistämistoimet eivät olleet vielä alkaneet. Eurooppalaiset ajatukset alkoivat näkyä Suomessa käytävässä keskustelussa. Tutkija Armas Nieminen on käyttänyt tässä

yhteydessä termiä seksuaaliradikalismi, joka haastoi aiemman absoluuttisen sukupuolimoraalin ihanteen. Radikaalit aatteet perustuivat Niemisen mukaan kahteen ajatukseen: ensinnäkin sukupuolivietti on ”välttämätön tarve, samantapainen kuin nälkä ja jano”, ja toiseksi se on itseisarvo. Nieminen kirjoittaa, että uusien radikaalien ajattelijoiden mukaan ”eroottisen rakkauden kokeminen on ihmiselle niin tärkeää ja suuriarvoista, että perheen perustamisen mahdollisuuksien ja avioliittositeiden ei ole annettava määrätä ja kahlita sen toteutumista”, kuten aiemmin oli ajateltu. Leino kuuluu teoksillaan ainakin lähelle näitä uusia radikaaleja ajattelijoita, joskin hän kuvaa myös eroottisuuden tuhoavaa voimaa, kuten monet muutkin ajan tekijät, esimerkiksi L. Onerva ja Maila Talvio.

Erotiikan kannalta tärkeä teos Leinon tuotannossa on neljän kertomuksen kokoelma *Nuori nainen* (1910), joka rakentuu kehyskertomuksen varaan: neljä helsinkiläistä, eri aloilta tulevaa, mutta hyvin toimeentulevaa miestä kertoo oman rakkaustarinansa saman illan aikana. Aamulla miehet näkevät ikkunasta tuntemattoman nuoren naisen, joka edustaa heille tavoittamatonta vapautta ja romantiikkaa.

Leino kommentoi tarinoissa tuolloista usein

ahdasmaielistä käsitystä rakkaudesta ja porvarillisesta avioliitosta: esimerkiksi novellissa ”Sininen lintu” annetaan ymmärtää, että avioliiton ei tarvitse purkautua vain miehen syrjähyypyn vuoksi. ”Kirsikkapuu”-novellissa Leino kuvaa pankinjohtajamiehen ja nuoren naisen intohimoista suhdetta moralisoimatta, vaikka Leino tuo myös esille miehen luokkainhon epäsäätystä naista kohtaan. Samanlainen kuvio on myös ”Tyhjyyden kammossa”.

Novelleissa on myös aikakaudelle tyypillistä naisten mielenliikkeiden romantisointia ja eksotisointia, joka äityy paikoin jopa naisvihamielisyydeksi. Toisaalta joissain kohtauksissa Leino antaa naisten puhua suunsa puhtaaksi, kuten viimeisen tarinan ”Kalevan tulien” professorin tytär Saimi, joka ilmoittaa pitävänsä August Strindbergin naiskuvauksia onnettomina: ”eihän sellaisia naisia (...) ole muualla kuin hänen omien hullujen aivojensa onkaloissa.” Saimi lataa: ”(...) herrat kirjailijat, kun he eivät ole ymmärtäneet naisen sielua, ovat tehneet hänestä pelkän sukupuoli-olennon, jolla on vain ruumis.” Leinon näkemykset ovatkin paikoin moniäänisiä.

Joka tapauksessa *Nuori nainen* on kiinnostava myös kuvauksena Helsingin seurapiireistä 1900-luvun alussa. Sen sivuilla elävät ravinto-

lat, kahvilat, julkinen elämä, jopa hedonistinen nautiskelu Helsingin ”kehittyneimmän sybariitin” kuvauksessa: tämä on ”viinin tuntija, ruoan tuntija, kauniiden naisten tuntija, vieläpä erikoisten, valikoitujen kastikkeiden valmistaja”.

Nuori nainen jatkaa Helmivyön Leinon unohdettujen proosateosten sarjaa, jossa aiemmin ovat ilmestyneet novellien kokoelma *Murhamies* sekä eroottinen romaani *Seikkailijatar*.

Juri Nummelin

Alun perin vuonna 1910 julkaistu
Nuori nainen on Eino Leinon
tuotannossa harvinainen
tarinakokoelma, joka rakentuu
ystävysten ja kollegoiden
illanistujaisten ympärille. Miehet
kertovat naisseikkailuistaan, ja
kertomuksista muodostuu kiehtova
kuva 1900-luvun alun Helsingistä
ja sen seurapiireistä. Tarinoilla
Leino kommentoi aikansa vireänä
kuohunutta keskustelua
avioliitosta, perheestä, erotiikasta
ja romanttisesta rakkaudesta.

Nuorta naista ei ole julkaistu
painettuna uudestaan lähes
sataan vuoteen eikä sitä ole
ollut saatavana sähkökirjana.
Teoksessa on Juri Nummelinin
esipuhe.

**KUSTANTAMO
HELMIVYÖ**

Kannet: JT Lindroos

ISBN 978-952-7469-56-9

9 789527 469569